

POSTANOWIENIE

Dnia 4 września 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Przesławski

w sprawie G. W.

skazanego z art. 156 § 1 pkt 2 k.k.

na skutek kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 21 lipca 2022 roku,
sygn. akt II AKa 200/21,

po rozpoznaniu na posiedzeniu bez udziału stron w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej
i Spraw Publicznych w dniu 29 czerwca 2023 r.,

wniosku o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego Igora Zgolińskiego od
orzekania w sprawie V KK 72/23,

pozostawia wniosek bez rozpoznania.

UZASADNIENIE

W datowanym na 7 kwietnia 2023 r. wniosku obrońca oskarżonego G. W. –
adw. M. O. – wniósł o wyłączenie SSN Igora Zgolińskiego od orzekania w sprawie
V KK 72/23. Jako podstawę wniosku wskazano art. 41 § 1 k.p.k.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wywiedziony w niniejszej sprawie wniosek o wyłączenie
SSN Igora Zgolińskiego należało pozostawić bez rozpoznania.

Zgodnie z art. 41 § 1 k.p.k. sędzia ulega wyłączeniu, jeżeli istnieje
okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego
bezstronności w danej sprawie.

Wykładnia tego artykułu pozwala na sformułowanie dwóch przesłanek, które umożliwiają uwzględnienie wniosku o wyłączenie sędziego, podobnie jak ma to miejsce w przypadku wyłączenia sędziego, o którym stanowi art. 49 k.p.c. Są to bowiem instytucje tożsame w swoich założeniach, mające zapewnić uczestnikowi postępowania, że jego sprawa zostanie rozpoznana przez bezstronny i obiektywny sąd.

Wniosek o wyłączenie sędziego może być uznany za skuteczny po pierwsze, gdy z okoliczności konkretnej sprawy odczytać można obiektywną, a więc weryfikowalną, wątpliwość co do jego bezstronności (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 maja 2022 r., II CSKP 288/22). Po drugie, gdy wątpliwość ta ma charakter uzasadniony (postanowienie Sądu Najwyższego z 16 grudnia 2019 r., II CO 208/19). Należy przy tym podkreślić, że nie jest wystarczające subiektywne przekonanie wnioskodawcy o braku bezstronności sędziego (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 6 czerwca 2023 r., I NWW 138/23). Z uwagi na przyjętą przez ustawodawcę konstrukcję tej instytucji, niezbędne jest oparcie się na obiektywnych, racjonalnych i dających się zweryfikować okolicznościach konkretnej sprawy przemawiających za wyłączeniem sędziego od jej rozpoznania (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 1 lutego 2023 r., I NWW 246/22). To na wnioskodawcy ciąży obowiązek wykazania wystąpienia w konkretnym przypadku tych przesłanek (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 12 października 2020 r., III CO 49/20).

Przenosząc powyższe na grunt analizowanej sprawy należy w pierwszej kolejności wskazać, że wywiedziony wniosek ma charakter abstrakcyjny, nie odnosi się bowiem do żadnych okoliczności związanych ze sprawą o sygn. V KK 72/23. Lektura uzasadnienia wskazuje, że osią argumentacji zgłoszonego wniosku jest kontestowanie przez stronę procedury konkursowej prowadzonej przez Krajową Radę Sądownictwa, a ukształtowaną przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2018, poz. 3). Mając na uwadze treść wniosku i uzasadnienia – wbrew twierdzeniom autora wniosku – należało rozpatrywać go w trybie przewidzianym w ustawie z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym.

Zgodnie z brzmieniem art. 26 § 2 zd. 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (tekst jedn. Dz.U. 2021, poz. 1904, dalej: „ustawa o SN”) do właściwości Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych należy rozpoznawanie wniosków lub oświadczeń dotyczących wyłączenia sędziego albo o oznaczenie sądu, przed którym ma się toczyć postępowanie, obejmujących zarzut braku niezależności sądu lub braku niezawisłości sędziego. W myśl zaś art. 26 § 3 tego aktu wniosek, o którym mowa w § 2, pozostawia się bez rozpoznania, jeżeli obejmuje ustalenie oraz ocenę zgodności z prawem powołania sędziego lub jego umocowania do wykonywania zadań z zakresu wymiaru sprawiedliwości.

Odnosząc się do użytej we wniosku argumentacji, nie można zapominać, że kwestionowana przez wnioskodawcę procedura powołania Krajowej Rady Sądownictwa, a tym samym jej pozycji ustrojowej, była przedmiotem kontroli konstytucyjnej przeprowadzonej przez Trybunał Konstytucyjny, którego orzeczenia w myśl art. 190 ust. 1 Konstytucji RP mają moc powszechnie obowiązującą i są ostateczne. Są nimi związane zatem wszystkie podmioty występujące w obrocie prawnym, w tym także organy stosujące prawo (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 5 października 2022 r., I NWW 142/22). W efekcie kontroli konstytucyjnej, przepisy ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2018, poz. 3), wyrokiem z 25 marca 2019 r., K 12/18, uznane zostały za zgodne z art. 187 ust. 1 pkt 2 i ust. 4 w związku z art. 2, art. 10 ust. 1 i art. 173 oraz z art. 186 ust. 1 Konstytucji RP. Skutki tego rozstrzygnięcia Trybunału Konstytucyjnego wiążą zatem także Sąd Najwyższy (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 22 sierpnia 2018 r., III PK 71/17).

Przypomnieć należy, że w świetle aktualnie obowiązujących przepisów nie ma możliwości kwestionowania prawidłowości powołania sędziego przez Prezydenta RP (postanowienie Sądu Najwyższego z 28 listopada 2022 r., I NWW 130/21). Zdaje się, że Autor wniosku próbuje przeforsować taką wykładnię art. 41 k.p.k., która umożliwiałaby kontestowanie bezstronności każdego orzekającego w Polsce sędziego, odwołując się do argumentów abstrakcyjnych, oderwanych od osoby sędziego i konkretnej sprawy, a w konsekwencji całkowicie

uniemożliwiając określonym podmiotom sprawowanie wymiaru sprawiedliwości. Nie da się odczytywać tak sformułowanego wniosku inaczej, jak podważanie uprawnienia do pełnienia przez daną osobę czynności jurydycznych. Zaznaczyć raz jeszcze należy, że powołanie przez Prezydenta RP rozstrzyga w sposób definitywny kto jest sędzią (postanowienie Sądu Najwyższego z 8 lutego 2023 r., I NWW 191/21). Rozpoznanie sprawy przez tak powołanego sędziego zapewnia stronie odpowiednie gwarancje składające się na jej prawo do sądu.

Podkreślić z całą stanowczością należy, z uwagi na przedmiot niniejszej sprawy, iż „organizacja władzy sądowniczej, w tym ustanowienie odpowiednich gwarancji niezawisłości sędziów i bezstronności sądów należy wyłącznie do państwa członkowskiego. Niezawisłość i bezstronność sędziów nie jest dana raz na zawsze i nie jest związana w stopniu decydującym ze sposobem powoływania sędziów ani nawet z całym zestawem gwarancji ustrojowych, a przede wszystkim wynika z wewnętrznej uczciwości sędziego. Przywileje sędziowskie w państwach członkowskich są nierozłącznie związane z wyjątkową odpowiedzialnością sędziego wobec swojego państwa i społeczeństwa. Dopiero w dalszej kolejności sędziowie krajowi mogą czuć się związani ideą europejskiej unii prawa (unii sądowniczej) i tylko w takim stopniu, w jakim nie skutkuje to kolizją z Konstytucją własnego państwa. Wprawdzie sędziowie polscy w postępowaniach przed polskimi sądami stosują także prawo UE, ale na podstawie polskiej Konstytucji, a nie na podstawie reguł tworzonych wbrew Konstytucji” (wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 7 października 2021 r., K 3/21, OTK-A 2022, poz. 65).

Z uwagi na zawartą we wniosku argumentację przypomnieć także należy, że orzekanie w konkretnej sprawie odbywa się na podstawie przepisów powszechnie wiążącego prawa, o których stanowi art. 87 ust. 1 Konstytucji RP. Argumentacja zawarta w innych orzeczeniach może wyłącznie stanowić poparcie prawidłowości zaprezentowanej przez uczestnika procesu argumentacji. Sąd nie jest jednak zobligowany do jej uwzględnienia.

W niniejszej sprawie należało odrzucić wniosek w zakresie żądania o wyłączenie od orzekania w przedmiocie wywiedzionego wniosku o wyłączenie wszystkich sędziów Sądu Najwyższego powołanych do pełnienia urzędu na stanowisku Sędziego przez Prezydenta RP na wniosek KRS ukształtowanej

w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. Wywiedzione w tym zakresie żądanie obarczone jest wadą o charakterze konstrukcyjnym. Jest to wniosek procesowo bezskuteczny, ponieważ został skierowany wobec grupy sędziów, którzy z uwagi na pełnienie urzędu w Sądzie Najwyższym, jedynie potencjalnie mogą zostać wyznaczeni do rozpoznania danej sprawy.

Przypomnieć należy, że wniosek o wyłączenie sędziego ma z samej swej istoty charakter zindywidualizowany w ujęciu podmiotowym (postanowienie Sądu Najwyższego z 20 kwietnia 2022 r., I NKRS 12/22), jak i jest skonkretyzowany w znaczeniu przedmiotowym (postanowienie Sądu Najwyższego z 19 czerwca 2019 r., I NSPO 2/19). Wnioski, które nie spełniają tych wymogów, a więc wnioski abstrakcyjne, są niedopuszczalne. Takie stanowisko jest wyraźnie prezentowane w orzecznictwie Sądu Najwyższego (uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 26 lipca 2019 r., I NOZP 1/19).

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy, na podstawie art. 26 § 3 ustawy o SN orzekł jak w sentencji.

[SOP]

[ms]